

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ ฮานอย-ซาปา เวียดนาม
๒๕ ตุลาคม - ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ [ตอนแรก]

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ ฮานอย-ซาปา เวียดนาม ๒๕ ตุลาคม - ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ [ตอนแรก]

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น



เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ถึง ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหาร
วนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจาก บ้านธัมมะ
เวียดนาม (Vietnam Dhamma Home) โดยคุณ Tam Bach (คุณสุจินต์เวียดนาม) เพื่อไป

สนทนาธรรม ณ เมืองฮานอย ประเทศเวียดนาม รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ๑๒ วัน โดย ๕ วันแรก เป็นการสนทนาธรรมที่จัดขึ้น ณ โรงแรม Army Guest Hotel เมืองฮานอย หลังจากนั้นท่านอาจารย์และคณะฯ ได้เดินทางต่อไปยังเมือง Sapa เข้าพักที่โรงแรม Victoria Hotel และ Panorama Hotel อีก ๔ วัน และเดินทางกลับมาสนทนาธรรมต่อที่โรงแรม Army Guest Hotel เมืองฮานอยอีกครั้ง ในวันที่ ๒๘ ถึง ๓๑ ตุลาคม และเดินทางกลับประเทศไทย ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๙



ภายหลังที่พี่แดง (พลอากาศตรีหญิงกาญจนา เชื้อทอง) ได้เขียนรายงานการเดินทางให้ทุก ๆ ท่านได้อ่านและพิจารณาความการสนทนาธรรมรวม ๑๐ ตอนไว้ในกระทู้ "สนทนาธรรมที่



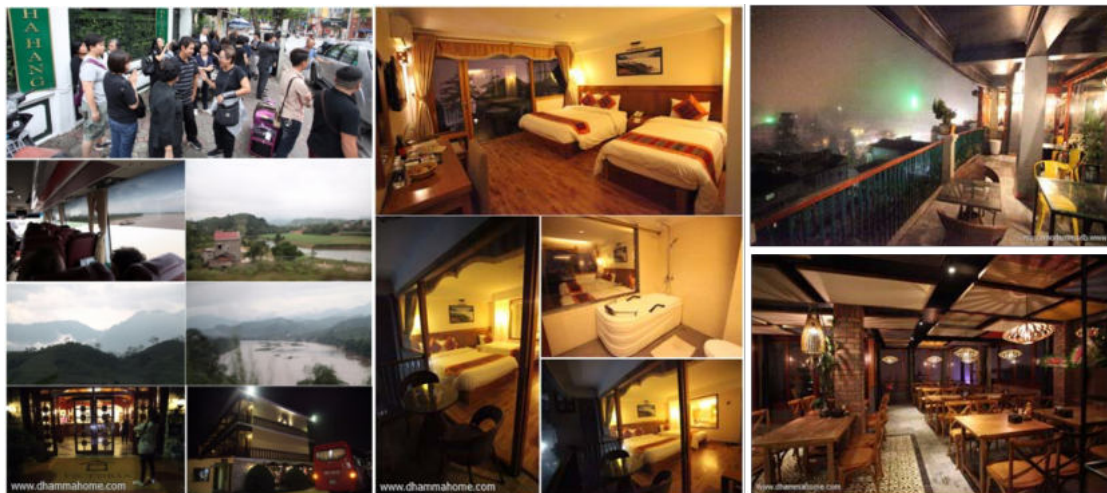
ฮานอยและซาปา" ปรากฏว่า ยังมีความการสนทนาธรรม ที่พี่แดงแปลความปากเปล่าสุด ๆ ขณะฟังและคุณแอ้ว (นภา จันทรางศุ) ได้จดชวเลขไว้ เพื่อนำมาถอดความให้พี่แดงนำลงกระทู้ในภายหลัง เหลืออยู่อีกมาก ข้าพเจ้าจึงคิดว่า ควรที่จะได้ทำกระทู้ ณ กาลครั้งหนึ่ง ไว้ต่างหากอีกกระทู้หนึ่ง เพื่อนำภาพและความการสนทนาธรรมที่เหลือ มาลงไว้เพื่อประโยชน์แก่ท่านที่สนใจ ทั้งยังเป็นการบันทึกรายงานการเดินทางไปเจริญมหากุศลในครั้งนี้ของท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ เก็บไว้อีกทางหนึ่ง ซึ่งต่อไปในภายภาคหน้า ทุกคนจะสามารถรับรู้

ถึงความยิ่งใหญ่ ที่ได้จารึกไว้ ในประวัติศาสตร์ของการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คำสอนที่ถูกต้องของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ยังคงเหลืออยู่ และบัดนี้ได้เผยแผ่ขจรขยายไปสู่ความรุ่งเรืองเฟื่องฟู ยังทิศตะวันออกสุดของแผ่นดิน ณ ชายฝั่งของมหาสมุทรแปซิฟิก ประเทศเวียดนาม



อย่างไรก็ดี แม้ความตั้งใจของข้าพเจ้าที่จะทำกระทู้นี้ขึ้น ได้ล่วงเลยเวลามาจนบัดนี้ ด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ ในชีวิต ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องนานาประการ ทำให้ได้คิดพิจารณาถึงพระพุทฺธพจน์ที่ว่า ชีวิตของฆราวาส เป็นชีวิตที่คับแคบ เป็นที่โหลมาแห่งกองอกุศลธรรมทั้งหลาย ดังข้อความใน [เล่มที่ ๑๑] พระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค เล่ม ๑ ภาค ๑ หน้าที่ ๓๐๘ บางตอนว่า...

"...คฤหบดี บุตรคฤหบดี หรือผู้เกิดภายหลังในตระกูลใดตระกูลหนึ่ง ย่อมพึงธรรมนั้น ครั้นพึงแล้ว ได้ศรัทธาในพระตถาคต เมื่อได้ศรัทธาแล้ว ย่อมเห็นตระหนักรว่า ฆราวาสคับแคบเป็นทางมาแห่งธุลี บรรพชาเป็นทางปลอดโปร่ง การที่บุคคลผู้ครองเรือน จะประพฤติพรหมจรรย์ ให้บริบูรณ์บริสุทธิ์โดยส่วนเดียว ดุจสังข์ขัดไม่ใช่ทำได้ง่าย..."



หลังรับประทานอาหารกลางวัน วันที่ ๒๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙
ท่านอาจารย์และคณะฯ เดินทางออกจากเมืองฮานอย ใช้เวลาราว ๕ ชั่วโมง จึงถึงซาปาในเวลาค่ำ



แม้จะปรารถนาถึงความในพระสูตร แต่ก็มีได้
 หมายความว่า ข้าพเจ้าจะมีปัญญาที่มีกำลังถึงขั้นเห็น
 โทษของเบญจกามคุณทั้งหลาย ออกจากเรือนสู่เพศ
 บรรพชิตนะครับ เพราะแม้จะเคยมีความคิดเช่นนั้น
 ก่อนที่จะได้มาศึกษาธรรมกับท่านอาจารย์สุจินต์
 บริหารวนเขตต์ เมื่อสิบกว่าปีก่อนก็ตาม แต่หลังจากที่
 ได้ศึกษาและมีความเข้าใจบ้าง ทำให้รู้ว่า การสละ
 อาคารบ้านเรือน ทรัพย์ บริวาร บุตร ภรรยา สู่เพศ
 บรรพชิตนั้น หาได้กระทำโดยง่ายไม่ และจะเป็นโทษ
 ร้ายแรงยิ่งแก่บุคคลผู้ไม่เข้าใจธรรมแต่อยากบวช
 เพราะเหตุว่า จุดประสงค์ที่แท้จริงของการบวชคือ เพื่อ
 ศึกษาธรรมถึงความเป็นพระอรหันต์สิ้นกิเลสโดยส่วน
 เดียว มิใช่การอยากบวช การบวชตามประเพณี บวช
 ก่อนแต่ง หรือการออกบวชเพื่อแสวงหาลาภ ยศ
 ความสุขสบาย หรือแม้บวชเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา
 มากมายใด ๆ ในชีวิต อย่างที่ใคร ๆ คิดไม่ เพราะเหตุ
 ว่า การเป็นฆราวาสก็สามารถศึกษาและเข้าใจธรรมถึง
 ความเป็นพระอริยบุคคลชั้นพระโสดาบัน พระ
 สกทาคามี และพระอนาคามีได้โดยไม่ต้องบวช แต่
 เมื่อบรรลุถึงความเป็นพระอรหันต์แล้ว ไม่สามารถมี
 ชีวิตอยู่อย่างเพศฆราวาสได้อีกต่อไป



ยิ่งในระยษนี้ ท่านอาจารย์ได้กล่าวถึงความสำคัญของพระวินัย ที่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติไว้ เพื่อความอยู่เป็นสุขของหมู่สงฆ์ และเพื่อป้องกันอาสวะคือกิเลสอกุศลทั้งหลายที่จะเกิดขึ้น ดังความบางตอนใน **ปฐมอุปาสิสูตร** ดังนี้

๑. ปฐมอุปาสิสูตร

ว่าด้วยพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอาศัยประโยชน์ ๑๐ ประการ

ทรงบัญญัติสิกขาบทและแสดงปาติโมกข์

[๓๑] ...ครั้งนั้นแล ท่านพระอุบาลีได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ ถวายบังคม พระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว นั่ง ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ครั้นแล้วได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระตถาคตทรงอาศัยอำนาจประโยชน์เท่าไรหนอแล จึงทรงบัญญัติสิกขาบท ทรงแสดงปาติโมกข์แก่สาวกทั้งหลาย.

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า ดูก่อนอุบาลี ตถาคตอาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการ แล จึงบัญญัติสิกขาบท แสดงปาติโมกข์แก่สาวกทั้งหลาย. ๑๐ ประการเป็นไฉน คือ เพื่อความตั้งอยู่ด้วยดีแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อความอยู่สำราญแห่งสงฆ์ ๑ เพื่อข่มบุคคลผู้เก้อยาก ๑ เพื่อการอยู่สำราญแห่งภิกษุทั้งหลายผู้มีศีลเป็นที่รัก ๑ เพื่อป้องกันอาสวะทั้งหลายอันเป็นไปในปัจจุบัน ๑ เพื่อกำจัดอาสวะทั้งหลายอันเป็นไปในสัมปรายภพ ๑ เพื่อความเลื่อมใสแห่งบุคคลทั้งหลายผู้ยังไม่เลื่อมใส ๑ เพื่อความเจริญยิ่งแห่งความเลื่อมใสของบุคคลทั้งหลายผู้เลื่อมใสแล้ว ๑ เพื่อความตั้งมั่นแห่งศีลธรรม ๑ เพื่ออนุเคราะห์วินัย ๑ ดูก่อนอุบาลี ตถาคตอาศัยอำนาจประโยชน์ ๑๐ ประการนี้แล จึงบัญญัติสิกขาบท แสดงปาติโมกข์แก่สาวกทั้งหลาย.

จบปฐมอุปาสิสูตรที่ ๑

[เล่มที่ ๓๘] พระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ทสกนิบาต เล่ม ๕ หน้าที่ ๑๒๖



จากข้อความจากพระสูตร ทำให้ได้คิดว่า การบวชเป็นภิกษุและไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัยนั้นมีโทษมากจริง ๆ การเป็นฆราวาสที่ดียิ่งยาก จะป่วยกล่าวไปไปถึงการเป็นเพศภิกษุที่สูงยิ่งเช่นนั้นได้ หากบวชแล้วไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย มีแต่จะฉุดคร่าไปสู่อบายภูมิ



โดยส่วนตัว หากท่านผู้อ่านมีเวลา ข้าพเจ้าใคร่ขอแนะนำให้คลิกชมวิดีโอ ที่ท่านอาจารย์และคณะวิทยากรของมูลนิธิฯ ได้สนทนาไว้ เกี่ยวกับเรื่องพระวินัยและโทษของภิกษุที่ไม่ประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ซึ่งอาจารย์คำปิ่น อักษรวิสัย ได้ตัดตอนนำลงยูทูบไว้เป็นตอน ๆ โดยครบถ้วน ไพเราะน่าชมน่าฟังเป็นอย่างยิ่ง ตามกระตุ้ที่มีการรวบรวมไว้แล้ว อนึ่ง ความรู้ความเข้าใจในพระวินัยบัญญัติที่ถูกต้องของอุบาสกอุบาสิกา จะเป็นสิ่งที่ช่วยเกื้อกูลให้พระภิกษุท่านไม่กระทำผิดพระวินัยและต้องอาบัติ ทั้งยังเป็นการช่วยทำนุบำรุงส่งเสริมพระพุทธศาสนา ให้มีความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงสืบต่อไปอีกด้วย

อนึ่ง เมื่อศึกษาและเข้าใจธรรมบ้างแล้ว ย่อมเป็นผู้เห็นสาระอย่างยิ่งของการทำความดี เจริญกุศลทุกประการ ศึกษาพระธรรมและสะสมอบรมเจริญปัญญา

คือ ความเข้าใจความจริงของสิ่งที่มีจริง ๆ ในขณะนี้ ตามที่ทรงตรัสรู้และทรงแสดงว่าเป็นแต่ธรรมเท่านั้นที่เกิดขึ้น เป็นไป หาใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน ไฉน เป็นความเข้าใจความจริงที่จะสะสมไปพร้อม ๆ กับการมีชีวิตประจำวันที่เป็นไปโดยปกติ แต่มีความเข้าใจธรรมะขึ้นทีละเล็กทีละน้อย ซึ่งหนทางนี้ ทรงแสดงว่าเป็นหนทางเดียว เป็นทางสายเอก (เอกายนมรรค) ไม่มีทางอื่น ความเข้าใจที่มั่นคงขึ้นนี้ย่อมเป็นที่พึง

แก่บุคคลนั่นเอง ในขณะที่การเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส กระทบสัมผัส คตินึก ในชีวิตประจำวัน ความเข้าใจถูกต้องในหนทางนี้ ทำให้เป็นผู้มีชีวิตที่มีค่า มีสาระอย่างยิ่ง และไม่เป็นผู้ว่างเปล่าจากการเกิดและการมีชีวิตอยู่โดยแท้



วันที่ ๒๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ คณะผู้ติดตามท่านอาจารย์บางส่วนเดินทางไปยังหมู่บ้าน Lao Chai และ Ta Van ในหุบเขาแห่งธารน้ำและนาขั้นบันได เมืองซาปา



เดินเท้าผ่านหมู่บ้านเพื่อชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวม้ง โดยใช้เวลาราว ๑ ชั่วโมง เพื่อไปยังร้านอาหารริมธารน้ำในหุบเขาที่สวยงาม ซึ่งใช้เป็นที่พักผ่อนและรับประทานอาหารกลางวัน พร้อมกับคณะของท่านอาจารย์ที่เดินทางมาโดยรถยนต์



ผู้ที่ศึกษาและเข้าใจธรรม ย่อมเป็นผู้ที่มีชีวิตประจำวันที่เป็นปกติเช่นบุคคลทั่วไป ไม่ใช่ต้องประพฤติตนให้แตกต่างจากความเป็นปกติ กลัวคำคนินทาว่าศึกษาธรรมแล้วยังมีอกุศล ความไม่ดีนานาประการ จึงพยายามทำตนเป็นคนดี ซึ่งล้วนเป็นความรักตน หลอกหลวงทั้งตนเอง และผู้อื่น หาใช่ปัญญาความเห็นที่ถูกต้องไม่ เพราะเหตุว่า ผู้ศึกษาธรรมย่อมมีชีวิตที่เป็นไปตามปกติ ไม่ผิดปกติเลย ยังเป็นผู้มีอกุศลอยู่เต็มเปี่ยมเช่นปุถุชนคนทั่วไป แตกต่างกันเพียงผู้ที่ศึกษาธรรม เป็นผู้มีความเข้าใจธรรมที่เพิ่มขึ้นในแต่ละวัน จากคำที่ได้ยินได้ฟังจากที่ทรงตรัสรู้ และทรงแสดงไว้ และมีความมั่นคงขึ้นว่า ทุกสิ่ง



เกิดปรากฏทุก ๆ ขณะนี้ เป็นแต่ธรรมเท่านั้นที่เกิดขึ้น
เป็นไป ไม่ใช่เรา ไม่ใช่สัตว์ บุคคล ตัวตน ไต ๆ ทั้งสิ้น
ปัญหาคือความเข้าใจนี้เอง จะทำหน้าที่ละคลายกิเลส
ความติดข้องทั้งหลายที่สะสมมาเหนียวแน่น มากมายใน
สังสารวัฏ ให้ "ค่อย ๆ คลาย" ไป ทีละเล็กทีละน้อย
(มาก) นี่เป็นความละเอียดยิ่งของหนทางที่ทรงแสดง จะ
เห็นความอาจหาญร่าเริงของผู้ที่ศึกษาและเริ่มเข้าใจ
ธรรม ที่เมื่อเริ่มเข้าใจขึ้นบ้างแล้ว ย่อมเป็นผู้ที่รู้ถึงกิเลส
ความติดข้องของตนในชีวิตประจำวัน ว่าเป็นปกติของ
กิเลส อกุศลทั้งหลาย ที่เกิดขึ้นเป็นปกติ แต่เป็นผู้มีปกติ
"เข้าใจธรรม" ใน "ความเกิดขึ้นเป็นปกติ" ของธรรม
ทั้งหลายในชีวิตประจำวันนั่นเอง

กำลังของความเข้าใจคือปัญญาที่รู้ถูก เห็น
ถูกต้องตามความเป็นจริงที่เพิ่มขึ้น ๆ ทีละเล็กทีละน้อย
นี้เอง ทำให้เป็นผู้ที่น้อมไปสู่สภาวะ น้อมไปสู่กุศลธรรม
ทุกประการในชีวิตมากขึ้น มากขึ้น โดยความเป็น
อนัตตา โดยกำลังของปัญญาที่มากขึ้นจากการสะสม
นั่นเอง ที่เป็นปัจจัยให้น้อมไปสู่ความดีทุกประการโดย
ความเป็นอนัตตา ไม่ใช่ด้วยความเป็นตัวตน ที่คอย
ระมัดระวังตัว ทำตัวเป็นคนดี เป็นเราที่ดี เป็นเราที่ทำได้
ภูมิใจนักหนาที่เราเป็นคนดี หารู้ไม่ว่า แท้ที่จริง ล้วนไม่
พ้นไปจากความเป็นเรา (ซึ่งไม่มีอยู่จริง) เลย ตามความ
จริงที่ทรงตรัสรู้ ทรงแสดงว่า ไม่ใช่เรา แต่เป็นธรรม
เท่านั้นที่เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย หาใช่สัตว์ บุคคล ไต ๆ
เลยทั้งสิ้น นี่เป็นความเข้าใจที่ต้องเป็นความแนบแน่น
มั่นคงในใจของบุคคล บนหนทางแห่งการอบรมเจริญ
ปัญญาเพื่อถึงความสิ้นกิเลสในวันหนึ่งแม้แสนไกล แต่
ต้องด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง ดังที่ท่านอาจารย์กล่าวว่า

"อบรมเจริญปัญญา ท่ามกลางอกุศล" ซึ่งเป็นวลีที่แสดงให้เห็นภาพของการมีชีวิตอยู่ที่เป็นปกติของปุถุชนคนทั้งหลายที่เต็มไปด้วยกิเลสอกุศลนานาประการ ตั้งแต่ต้นจนจบ มีกุศลเกิดขึ้นน้อยมาก หรือไม่เกิดเลย ผู้ไม่ศึกษาธรรมย่อมไม่มีทางที่จะรู้ได้เลยและย่อมมีชีวิตที่เต็มไปด้วยกิเลสอกุศลและความไม่รู้ทั้งวัน (ที่ว่าไม่รู้คือ ไม่รู้ว่าทุก ๆ ขณะที่เกิดขึ้น เป็นไปในชีวิต เป็นแต่ธรรม ไม่มีเรา



ไม่มีใครเลยทั้งสิ้น!!) แต่สำหรับผู้ศึกษาธรรม เมื่อฟังและเข้าใจขึ้น ย่อมเป็นผู้ที่อาจหาญ ร่าเริง เพราะรู้ว่าทุกสิ่งเป็นแต่ธรรมเท่านั้น ที่เกิดขึ้นเป็นไป แม้อกุศลที่เกิด ก็เป็นธรรมะ ไม่ใช่เรา ปัญญา ความเข้าใจถูกต้องนี้เท่านั้นที่เป็นที่พึ่งแท้จริงของบุคคลทั้งหลาย อกุศลทั้งหลายไม่เป็นที่พึ่งเลย "อบรมเจริญปัญญา ท่ามกลางอกุศล" ใครหรือจะรู้จักคำนี้ได้??? ถ้าไม่เป็นผู้ศึกษาและเข้าใจพระธรรมที่มีพระมหากษัตริย์แสดงไว้โดยละเอียดยิ่ง กราบเท้าท่านอาจารย์ครับ

ว่าจะกล่าวแต่เพียงเรื่องราวของการเดินทางไปเวียดนามของท่านอาจารย์ และคณะฯ แต่กลับวกไปเรื่องของพระวินัยบัญญัติ และเรื่อง

อื่น ๆ ด้วย คงเพราะเหตุที่สัญญา-ความจำ มันคงขึ้นในเรื่องของพระวินัยในระยะนี้ การทั้งหลายจึงโน้มไปสู่ความคิด การพิจารณา และกระทำการที่ถูกต้องมากขึ้นในชีวิตต่อพระศาสนา ความถูกต้องและความดีทั้งหลาย มิใช่อยู่ว่าผู้หนึ่งผู้ใดที่ไหนเลยทั้งสิ้น แต่ "เริ่ม" ที่ตัวเรา ในอันที่จะศึกษาและเข้าใจความจริงของชีวิต จาก "คำ" ที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้และมีพระมหากษัตริย์แสดงไว้โดยละเอียดยิ่ง ทั้งไม่ลืมว่า ธรรมที่ทรงตรัสรู้และทรงแสดงนั้น มีความละเอียด

ลึกซึ้งยากที่จะเข้าใจได้ ผู้ศึกษาธรรมจึงเป็นผู้ที่ศึกษาด้วยความเคารพ นอบน้อมในพระธรรม มีความละเอียด รอบคอบ ที่จะพิจารณาคำแต่ละคำซึ่งมีค่ามากนั้น ด้วยดี ไม่เป็นผู้เิน ฟังคำไหน อย่าคิดว่าเข้าใจแล้ว การที่บุคคลฟังคำเพียงไม่กี่คำ แล้วคิดว่าเข้าใจธรรมแล้วนั้นจึงเป็นเรื่องหมิ่นพระปัญญาคุณ





ที่ทรงตรัสรู้โดยแท้ เพราะเหตุว่า การที่จะเข้าใจธรรมที่ทรงแสดงนั้น "ไม่ง่าย" เลย กว่าปัญญาความเข้าใจธรรมที่ถูกต้องจะเกิดมีแก่บุคคลจนมั่นคงขึ้นได้นั้น ต้องอาศัยการฟังและพิจารณาธรรมที่ได้ฟังนั้น บ่อย ๆ เนือง ๆ ต่อเนื่อง ยาวนาน มากกกกกก และเมื่อเริ่มเข้าใจขึ้นบ้าง ก็จะมีรู้ถึงความต่าง ความห่างไกลของตนกับผู้ที่เริ่มฟัง ว่า เมื่อเห็นประโยชน์ของความเข้าใจธรรมแล้ว ยังต้องอาศัยความเพียรและความอดทน ที่จะฟัง ๆ ๆ ๆ และเข้าใจในสิ่งที่ได้ฟัง มากมายสักเพียงไหน และเห็นความเปลี่ยนแปลงในความคิดของตน ที่เมื่อเริ่มศึกษาธรรม ก็มีความอยากที่จะให้ญาติ พี่น้อง เพื่อนสนิท มิตรสหายได้เข้าใจบ้าง จึงทำทุกวิถีทางที่จะชักชวน บอกกล่าว แสดงความเข้าใจ (บ้าง) นั้น แก่ทุกคน จนเมื่อเวลาผ่านไป ทุกคนก็รู้ได้ด้วยตนเองว่า ความพยายามเช่นนั้น น้อยนักที่จะมีใครเข้าใจได้โดยง่าย และย่อมตระหนักชัดถึงค่าที่ได้ยินบ่อย ๆ ว่า พระธรรมยาก ลึกซึ้ง ไม่สาธารณะแก่บุคคลทั่วไปที่ไม่ได้สะสมมา นี่เป็นความจริงที่สุด ที่ผู้ศึกษาและเริ่มเข้าใจธรรมจะรู้ได้ด้วยตนเอง แต่แม้กระนั้น ก็เป็นผู้มีเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ในอันที่จะเกื้อกูลผู้อื่นตามกาลอันสมควร หรือในยามที่มีผู้สนใจไต่ถาม ก็สามารถสนทนา เกื้อกูลให้ผู้นั้นมีความเข้าใจตามกำลังปัญญาของตน เช่น เมื่อฟังคำว่า "สติ" ก็อย่าคิดว่าเรา "มีสติ" แล้ว แต่ "สติ" คืออะไร? ฟังคำว่า "ธรรม" ก็ต้องรู้ว่า ธรรมคืออะไร? มีจริงไหม? และ ธรรมอยู่ที่ไหนในขณะนี้!!! และแม้คำว่า "ปฏิบัติ" ซึ่งเป็นคำยอดฮิตที่สุดในกาลสมัยนี้ แต่ควรศึกษาและเข้าใจให้ถูกต้องก่อนว่า "ปฏิบัติ"

คือ อย่างไร? ใครปฏิบัติ? เป็นธรรมะที่เกิดขึ้นปฏิบัติกิจของธรรม หรือ "เป็นเราปฏิบัติ" ด้วยความเข้าใจผิด (กันทั่วโลกในขณะนี้!!) ทุกคนที่เป็นผู้ไม่ละเอียดในการพิจารณา ย่อมไม่ฉุกคิดเลย ว่าคำว่า พระธรรมที่ทรงตรัสรู้และทรงแสดงนั้น มีความลึกซึ้ง ยาก และสวณกระแสดความเข้าใจของปุถุชน เช่น ปุถุชนเข้าใจว่ามีเรา แต่ทรงแสดงว่าไม่มีเรา มีแต่ธรรม คือ จิต เจตสิก และรูป ที่เกิดขึ้นเป็นไปในทุก ๆ ขณะของชีวิต ซึ่งคือขณะนี้!!! ขณะนี้!!! ขณะที่เห็น "เห็น" เป็น "จิต" ไม่ใช่เรา!!! ขณะที่ได้ยิน "ได้ยิน" เป็น "จิต" ไม่ใช่เรา!!!



ด้วยความไม่รู้ และไม่ศึกษาธรรมให้เข้าใจ ก็คิดเอาเองด้วยความสำคัญตนว่ารู้แล้ว เพราะเหตุของความสำคัญตนว่าเก่ง ว่ารู้ ว่าเป็นผู้ที่กระทำการทุกสิ่งในชีวิต จนประสบความสำเร็จหลายอย่าง ก็คิดว่า แม้ความเข้าใจธรรม ก็สามารถ "ทำ" ให้สำเร็จได้ หาได้ฉงนใจสักนิดไม่ว่า เป็นกิจของ "ปัญญา" ซึ่งเป็นธรรม ไม่ใช่เรา!!! ประกอบกับความที่คิดว่าตนเองเป็นผู้มีความเฉลียวฉลาดทางโลก จากการศึกษาวิชาการทางโลก ที่พร่ำสอนกันว่า เมื่อเรียนทฤษฎีแล้ว ก็ต้องปฏิบัติด้วย เปรียบเหมือนการเรียนวิชาการทำนา เมื่อเรียนทฤษฎีการทำนาเสร็จ ก็ต้องชวนกัน แบกจอบ แบกคันไถ จูงวัว จูงควาย เดินลงสู่นาข้าว ไถนา หว่านเมล็ดข้าว ตามตำราที่ได้เล่าเรียนมา ทว่าไม่รู้เรื่องของพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องของ "ปัญญา" ที่เกิดจากการฟังคำจริงจากการตรัสรู้ และปัญญาที่อบรมเจริญดีแล้วนั่นเองปฏิบัติกิจของปัญญาในขั้นต่อ ๆ

ไปด้วยความเป็นอนัตตา ไม่ใช่ด้วยความเป็นตัวตนที่จะทำ จะปฏิบัติ ซึ่งเป็นความเข้าใจผิด เป็นความเห็นผิดจากพระธรรมคำสอนอย่างมากมายในโลกปัจจุบันนี้ ซึ่งก็ไม่ใช่ที่สงสัยเลย ว่าเป็นยุคเสื่อมสูญของความเข้าใจในพระศาสนา คือ คำสอนที่ถูกต้อง ดังที่ได้ทรงพยากรณ์ไว้



พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงหนทางของการศึกษาพระธรรม จนถึงความรู้แจ้ง ธรรมดับกิเลสจนถึงความเป็นพระอรหันต์ ว่ามี ๓ ระดับ คือ ปรียัติ ปฏิปัตติ ปฏิเวธ

“ปรียัติ” คือ การศึกษาให้เข้าใจในเรื่องของสภาพธรรมที่มีจริงในขณะนี้ก่อน เพราะว่าถ้าไม่มีการฟังพระธรรมเลย จะไม่เข้าใจว่าธรรมคืออะไร? ธรรมอยู่ที่ไหน? ขณะนี้เป็นเราหรือเป็นธรรม? แต่ถ้ามีความเข้าใจถูก ก็จะถึงอีกระดับหนึ่ง คือ มีปัจจัยที่จะทำให้มีการ “ระลึกรู้ลักษณะของสภาพธรรมเดี๋ยวนี้ (ปฏิบัติ)” ซึ่งเป็นกิจหน้าที่ของธรรมที่มีปัจจัยจึงเกิดขึ้น ด้วยความเป็นอนัตตา ไม่ใช่ด้วย “ความเป็นเรา” ที่จะเอาสติไปจ้อง ไปดู ตรงโน้น ตรงนี้ หรือจะตั้งสติทำโน่นทำนี่ อย่างที่เข้าใจ และสอนกันปฏิบัติด้วยความไม่รู้ ไม่เข้าใจในความลึกซึ้งของคำสอน

การศึกษาธรรม จึงไม่ใช่แค่เพียง “ฟังเรื่องราวของสภาพธรรม” เดียวนี้ แต่ขณะที่ฟังนี้มีสภาพธรรมเกิดดับ ทำหน้าที่ของสภาพธรรมแต่ละประเภท แต่ยังไม่มีการระลึกรู้ลักษณะของสภาพธรรมเลย เพียงแต่กำลังฟังให้เข้าใจเรื่องราวของสภาพธรรมเท่านั้น ต่อเมื่อใดมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นเป็นปัจจัย เป็นสังขารชั้น ๓ ทำให้มีการระลึกรู้ลักษณะของสภาพธรรมที่ศึกษา ฟังเข้าใจ มั่นคง เป็นสัจจญาณแล้ว ย่อมเป็นปัจจัยให้ปัญญาอีกระดับหนึ่ง เกิดขึ้นทำกิจ โดยความเป็นอนัตตา (บังคับบัญชาไม่ได้ คำนี้ต้องไม่ลืมเลย) ปัญญาที่เกิดขึ้นทำกิจหน้าที่ ค่อย ๆ ศึกษาอีกระดับหนึ่ง คือ อริสัจศึกษา อริจิตศึกษา อริปัญญศึกษา จนกว่าจะประจักษ์แจ้งสภาพธรรมตรงตามที่ได้ศึกษามา เป็น “ปฏิเวธ”

เพราะฉะนั้น ปรียัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ต้องตรงกัน แยกกันไม่ได้เลย ใครก็ตามที่ไม่มีปรียัติ ไม่มีการศึกษาให้เข้าใจเรื่องสภาพธรรม การปฏิบัติต้องผิดเพราะเป็นเราปฏิบัติ ไม่ใช่ปัญญาปฏิบัติ กิจ ใครก็ตามเมื่อไม่ได้ศึกษา แล้วไปปฏิบัติ ก็หมายความว่า คนนั้นไม่ได้มีพระธรรมเป็นสรณะ เพราะว่าคิดเอาเอง แม้จะบอกว่าไม่ได้คิดเอง แต่มีคนโน้นสอน คนนี้สอน แต่คนโน้น คนนี้ คือใคร? เป็นคำสอนของ "คนอื่น" ต่างหาก!!! หาใช่คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่!!!



เมื่อไม่ได้ศึกษาพระธรรมของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือศึกษานิดหน่อย แล้วนำมากล่าวตู่กล่าวสอนผู้อื่น ตามความคิดของตนเอง ก็ต้องผิด เพราะว่าใครจะมีความรู้หรือมีความสามารถที่จะเข้าใจธรรมโดยไม่ศึกษาพระธรรมโดยถูกต้องโดยละเอียดได้? เพราะฉะนั้น ต้องเป็นสิ่งที่ค่อย ๆ พิจารณาในความสมบูรณ์ของพระธรรมที่ทรงแสดงไว้ทั้งในขั้นปรียัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ด้วยความไม่ประมาท

เพราะหากเข้าใจคำสอนผิด ย่อมเป็นผู้เดินในหนทางผิด ซึ่งเป็นโทษแก่ตนนั่นเอง ผู้อื่นจะมาเดือดร้อนด้วยกับตนก็หาไม่!!!



เมื่อเข้าใจธรรมะถูกต้องตามที่ทรงตรัสรู้และมีพระมหากรุณาแสดงไว้แล้ว ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นปรากฏในขณะนี้ เป็นธรรม และเป็นอนัตตา เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย บังคับบัญชาให้เป็นไปตามความต้องการของใคร ๆ ไม่ได้ ก็เป็นผู้ที่มั่นคงขึ้นและเข้าใจถูกต้องว่า ธรรมะทั้งหลายที่เกิดขึ้นและดับไปในทุก ๆ ขณะนี้นั้นแหละ ที่เกิดขึ้นและปฏิบัติกิจของธรรมะนั้น ๆ เอง ตามเหตุตามปัจจัย แล้วดับไป และไม่กลับมาอีกเลยในสังสารวัฏ ไม่ใช่ความเข้าใจผิดของผู้ที่ไม่เข้าใจธรรมมากมายในปัจจุบันทั่วโลกดังได้กล่าวแล้ว ที่คิดว่า "มีเรา" ที่จะ "ปฏิบัติ" หารู้ไม่ว่ามีแต่ธรรมเท่านั้น ที่ปฏิบัติกิจของธรรมเอง "ไม่มีเรา" อีกต่างหากที่จะไปปฏิบัติ ไปทำ ด้วยความเป็นเรา



นี่เป็น ความ
ละเอียด ลึกซึ้ง ของ
ธรรมที่ทรงตรัสรู้ ซึ่งไม่
ง่าย ดังนั้นจึงเป็นผู้ที่ฟัง
อีกและฟังอีก บ่อย ๆ
เนื่อง ๆ ท่านอาจารย์
กล่าวว่า ฟังและเข้าใจ

จนจรดเยื่อในกระดูก คือ ฟังจนเป็นความเข้าใจที่
มั่นคง และรู้ว่าหนทางนี้เป็นหนทางเดียวเท่านั้น ไม่
มีทางอื่นแน่นอน ฟังดูเหมือนง่าย หากไม่มีความ
ละเอียดรอบคอบ มักถูกชักจูงไปสู่สิ่งอื่น สถานที่
อื่น มีวิธีการอื่น ๆ หลากหลาย มากมาย ดังที่เป็น
กันอยู่ทั่วโลกในขณะนี้ ด้วยกำลังของอวิชชาและ
โลภะ เพื่อนสนิทที่ตามติดไม่ปล่อยเลย หนทางนี้
ยาวไกลนัก ปัญญาเท่านั้นนำไปในกิจทั้งปวง หาใช่
โลภะเพื่อนสนิทผู้ติดข้องในสรรพสิ่งไม่!!!

อนึ่ง ภาพที่นำมาประกอบในกระทู้นี้ เป็น
ภาพที่บันทึกไว้ระหว่างวันที่ ๒๕ ตุลาคม ถึงวันที่
๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ ซึ่งเป็น
ช่วงเวลาที่ข้าพเจ้าและคณะ เดินทางติดตามท่าน
อาจารย์ไปในภายหลัง (ท่านอาจารย์และคณะฯ
เดินทางมาถึงตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม) และส่วน
ใหญ่ของข้าพเจ้าก็เป็นไปกับการเดินทางไปชม
สถานที่ต่าง ๆ คือ ฮานอย ซาปา (เมืองตากอากาศ
บนเทือกเขาสูง) ซึ่งมีการเดินเท้าชมหมู่บ้านชาวเขา

ในหุบเขาที่สวยงามนานหลายชั่วโมง และปลายทางของการเดินเท้าชมหมู่บ้านคือ ร้านอาหารริม
ลำธาร เพื่อการสนทนาธรรมในบรรยากาศที่แสนสบายท่ามกลางหุบเขา บางวันก็ชมสถานที่ต่าง ๆ
ในเมืองซาปา เช่น สวนสาธารณะบนยอดเขา ขึ้นกระเช้าคันใหญ่ ใหม่อลังการในเอเชีย (ไกด์บอก)
เพื่อชมยอดเขา Fansipan ซึ่งต้องเดินขึ้นบันไดไปอีก ๖๐๐ ขั้นใช้เวลาราวครึ่งชั่วโมง บนยอดเขา



มองไม่เห็นอะไรนอกจากหมอกที่หนาทึบ มีเพียงธงชาติของเวียดนามให้คนที่สามารถขึ้นถึงได้โบกสะบัดเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึกว่า ตนเองนั้นเก่งกาจสามารถ (พ่ายแพ้แก่เพื่อนสนิท) เพื่อพิชิตยอดเขาแห่งนี้จนได้



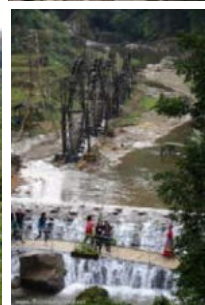
สำหรับท่านที่ไม่ได้ออกมาเที่ยวเช่นเรา ๆ ก็อยู่สนทนาธรรมกับท่านอาจารย์ ซึ่งก็มี คุณโจโนธาน คุณซาร่าห์ คุณนีน่า คุณวินเซนต์ (สหายธรรมจากไต้หวัน) พี่แดง (พลอากาศตรีหญิง กาญจนา) และพี่สงบ เชื้อทอง คุณนภา จันทรางศุ (ซึ่งอยู่ดูแลท่านอาจารย์และคุณป้าจี๊ดตลอดรายการ ไม่ได้ออกไปเที่ยวที่ไหนเลย กราบอนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณแอมวณะครับ) นอกจากนี้ก็มีคุณยุพิน สุขลธาดา ที่มีกุศลศรัทธาเดินทางมาพร้อมอุปกรณ์ถ่ายทอดสดที่หลายรายการจัดซื้อหามาเองด้วยราคาแพงเพื่อนำมาถ่ายทอดสดการสนทนาธรรมให้ผู้ชมที่ประเทศไทย

และทั่วโลกได้รับชม คุณมารศรี บุรณะไทย ที่นอกจากจะทำหน้าที่ประสานงานจัดการทุกอย่างระหว่างผู้จัด (ชมรมบ้านธัมมะเวียดนาม) และสหายธรรมชาวไทยที่เดินทางไป ซึ่งคุณมารศรี (คุณตือ) สามารถทำได้อย่างยอดเยี่ยม สมบูรณ์แบบ น่ารักมาก ๆ ครับ



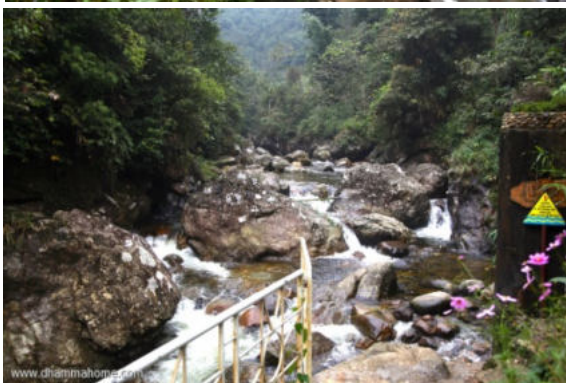
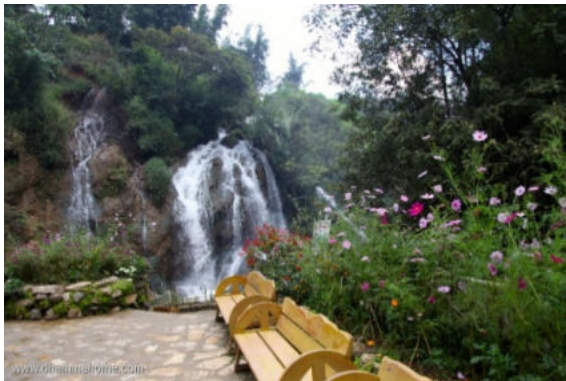
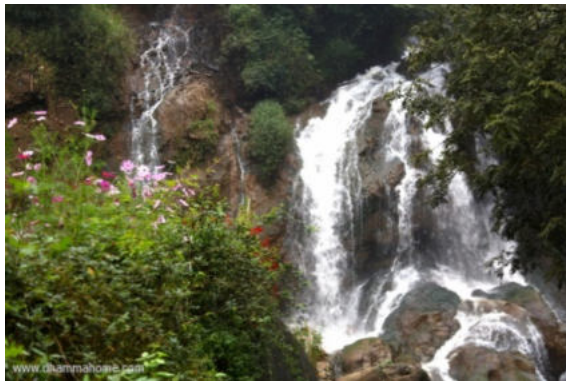
บ่ายวันที่ ๒๖ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ผู้กล้าแห่งยุคจำนวนเพียงไม่กี่คน เดินเท้าขึ้นเขา ลงเขา นานนับชั่วโมง เพื่อแลกกับการได้ชมวิวสวย ๆ ของทิวเขา หุบเขา ธารน้ำ และน้ำตก Cat Cat แสนสวย ที่แม่ท่านอาจารย์จะกล่าวว่า "เห็นเพื่อลืม" ก็ยังอยากไปเห็นอยู่ดี ส่วนท่านที่เหลือนั้นนั่งจิบกาแฟสบาย ๆ ชมวิวและสนทนาธรรมตามอัธยาศัย ณ ร้านกาแฟ ที่มีบรรยากาศสุดแสนโรแมนติก รอผู้กล้าแห่งยุคเดินทางกลับจากการชมน้ำตก Cat Cat)

นอกจากนั้น คุณตือยังเป็นผู้เสียสละอยู่ช่วยคุณยุพิน ถ่ายทอดสดการสนทนาธรรมตลอดรายการอีกด้วย นอกจากนี้



ยังมีน้องปู (ธีรินทร์ สากิยะ) ลูกสาวมาดเต๋ของพี่กอบแก้ว สากิยะ ที่บินจากแคนาดาเพื่อมาร่วมฟังการสนทนาธรรมและมีกุศลศรัทธาอยู่ช่วยเหลือนักบุญพินทำการถ่ายทอดสดอีกแรงหนึ่ง อยากกราบเรียนทุกท่านว่า โดยส่วนตัว มีความรู้สึกปลื้มปิติอย่างยิ่ง ที่มูลนิธิฯ มีผู้ที่ร่วมแรงร่วมใจ เห็นประโยชน์และเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อสนับสนุนจรรโลงพระพุทธศาสนาด้วยความบริสุทธิ์ใจ การให้ การสละ ที่ไม่หวังผลตอบแทน ด้วยความเข้าใจที่ถูกต้อง ย่อมเป็นที่น่าชื่นชมยิ่งในทุกกาล

สมัย ขออนุโมทนาทุก ๆ ท่านที่มีส่วนร่วมในการเผยแพร่พระศาสนา ร่วมกับท่านอาจารย์ในครั้งนี้ และในทุก ๆ ครั้งด้วยครับ



รู้สึกว่ ะยะนี้ ข้าพเจ้าจะมีความคึกเป็นพิเศษ ร่ายยาวเล่า "เรื่องธรรม" ที่นานทีปีหน จะพูดมากจนรู้สึกว่ามีไม้ที่กดแป้นพิมพ์นี้เร็วไม่ทันใจที่คิดนึกไปในเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งดู ๆ แล้ว เห็นที่ ว่า จากเดิมที่คิดว่าจะทำเป็นกระทู้เดียวจบ ถึงตอนนี้ คงต้องขออนุญาตทำเป็นสองตอนเสียแล้ว เพื่อไม่ให้กระทู้มีความยาวมากเกินไป อินเทอร์เน็ต Wifi จะโหลดภาพไม่ทันใจผู้ชม สรุปว่า ขอแบ่งเป็นสองตอนจบนะครับ

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความการสนทนาธรรมส่วนที่เหลือจากการนำลงกระทู้ สนทนาธรรมที่ซานอย ซาปา ๒๕๕๙ ที่พลอากาศตรีหญิงกาญจนา เชื้อทอง ถอดความปากเปล่าขณะฟัง และคุณภา จันทรางศุ จดขเลขและถอดความไว้ มาเพื่อทุกท่านที่สนใจดังนี้



ถาม :

ท่านอาจารย์ :

จริงไหมที่มีสติ จะทำให้เข้าใจธรรมมากขึ้น?

มีสติเมื่อไหร่? ขณะที่ติดข้องมีสติไหม? สติเกิดกับกุศลเท่านั้น..."เรา
พูดถึงธรรมในความมืด เหมือนมหาสมุทรที่ลึกจนหยั่งไม่ถึงกัน ต้อง
ฟังธรรมให้เข้าใจ แม้ว่าจะมีสติขณะเข้าใจ ก็ยังไม่รู้" ทุกขณะมืด
ยกเว้นขณะที่เห็น ถึงแม้ว่าจะอยู่ในความมืด แต่เมื่อไหร่ที่เข้าใจ
ขณะนั้นไม่มีมืด เพราะการรู้สภาพธรรมสว่าง เพราะยังไม่ได้รู้
ทั้งหมดตามความเป็นจริง



ร้านกาแฟวิวภูเขา Fansipan ซึ่งจะได้เดินทางขึ้นกระเช้าไปชมยอดเขา Fansipan ในวันรุ่งขึ้น

ท่านอาจารย์ :

ถ้าพูดถึงสภาพธรรมที่รู้ รู้ไหม?...สภาพที่เป็นสภาพรู้ในแต่ละวัน
เราคิดถึงแต่สิ่งที่เห็น สิ่งที่ได้ยิน ไม่ได้คิดถึงจิต เจตสิกเลย แม้แต่คำ
ว่า "สิ่งที่ถูกรู้" ก็ยากที่จะรู้ได้ ขณะนี้มี "สิ่งที่ถูกเห็น" แต่ก็เห็นเป็น
สิ่งต่าง ๆ มากมาย และสิ่งที่รู้สภาพธรรมที่เห็นเป็นคน เป็นสิ่งของ
เกิดดับอย่างรวดเร็ว ยิ่งยากกว่า ใครรู้!!! ไม่มีใครรู้เจตสิกเดี๋ยวนี้
และแม้จิตก็ไม่รู้!! แคฟังให้ "เข้าใจ"



ท่านอาจารย์ :

พระพุทธเจ้าแสดงธรรม ๔๕ พรรษาตั้งแต่ต้นจนจบยังไม่ถึงที่สุด
แค่ฟังให้เข้าใจเท่านั้น สภาพธรรมไม่มีรูปร่าง ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น
เกิดขึ้นเดี๋ยวนี้ ปรากฏเดี๋ยวนี้ไหม? ปรากฏในความมืดเพราะไม่มี
เสียง ไม่มีสี ไม่ปรากฏเลย และอะไรที่จะรู้ได้ ก็ต้องอบรมเจริญ
ปัญญาเท่านั้น นี่เป็นความรู้ขั้นปริยัติ ที่จะนำไปสู่การประจักษ์

สภาพธรรมตามความเป็นจริง "จริงใจกับสภาพธรรมที่กำลังปรากฏ
จนเป็นบารมี ไม่มีวิธีอื่นเลย ไม่มีอะไรที่จะทำให้เข้าใจสิ่งที่กำลัง
ปรากฏได้ นอกจากความเข้าใจ"



พระ :

(แสดงความคิดเห็น) พูดถึงเทวดาไม่ได้หมายถึงโลกอะไร แต่พูดถึง
สภาพธรรมเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับภพภูมิที่พระองค์ทรงแสดง

Jon :

ไม่สนใจที่จะพูดถึงภพภูมิอะไร แต่ความเข้าใจธรรมสำคัญกว่า ไม่
ว่าพระองค์จะสอนอะไร ก็ไม่พ้นเรื่องธรรม (พระสูตร พระวินัย
พระอภิธรรม) ...เมื่อเข้าพูดถึงพระสูตรที่เข้าใจว่า ยากที่จะเข้าใจว่า
ธรรมไม่ใช่ตัวตน...บางคนเข้าใจว่าทรงแสดงพระสูตรที่พูดถึง
เรื่องราวของชีวิตทั่ว ๆ ไป ทำให้เข้าใจคำสอนผิด เพราะในความ
เป็นจริงทรงแสดงธรรมเป็นอภิธรรมเหมือนกันหมด แต่เราไม่เข้าใจ
เอง (ที่พระถามว่า) ..ไม่สำคัญว่าทรงสอนใคร ความสำคัญก็ดับ
เข้าใจความหมายหรือไม่? ไม่ว่าจะพูดกับคนในโลกนี้ หรือพูดกับ
เทวดา พระต้องการถามอย่างนี้ใช่ไหม?

Sarah :

เหมือนกับพระพุทธเจ้าทรงสอนเฉพาะภิกษุ จริง ๆ แล้ว ทรงสอน
ทุกคน เวลาพูดถึงกษัตริย์ก็เหมือนกัน ไม่ได้สอนเฉพาะใครคนใด
คนหนึ่ง ทรงสอนทั่ว ๆ ไป คือ สอนทุกคน...

ถาม :

ในพระสูตร พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนวิธีจิต มีแต่พระอภิธรรมเท่านั้น
ที่ทรงแสดงให้เข้าใจวิธีจิต แม้ท่านพระสารีบุตรก็ยังเข้าใจไม่หมด
แล้วเราจะเข้าใจได้อย่างไร?



ท่านอาจารย์ :

ไม่ใช่มาจับคำที่พระพุทธเจ้าสอน แต่ให้เข้าใจ...จะไปเข้าใจนอกเหนือจากความเข้าใจของตนเองในวิถีจิตแต่ละขณะ ๆ ได้ไหม?

ถาม :

พระอภิธรรมลักซึ่งมาก คือปัญญาของพระพุทธเจ้า ทำไมเราจะต้องรู้ภิธรรม แทนที่จะรู้สมาธิก่อน?

ท่านอาจารย์ :

ทรงแสดงเรื่อง "เห็น" ซึ่งเราสามารถเข้าใจได้ แต่ไม่ใช่ต้องพยายามที่จะรู้เหมือนพระพุทธเจ้า...เพียงเรียนให้รู้จักพระปัญญาคุณ พระมหากรุณาธิคุณ และพระบริสุทธิคุณ และเข้าใจคำสอน เพราะถ้าไม่เข้าใจคำสอน จะรู้ได้อย่างไรว่าท่านทรงรู้อะไร...แม้เห็นเดี๋ยวนี้ มีใครจะสอนได้ว่าเห็นเป็นอะไร เพียงหลับตาที่ไม่มีอะไร เหมือนลืมนตา หายไปหมด แล้วเห็นคน เห็นสิ่งของใช่ไหม? แต่เห็นเป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏทางตา ต้องเข้าใจจริง ๆ ว่า "เห็น" เป็นสภาพธรรม และ "สิ่งที่ปรากฏให้เห็น" เป็นแค่เพียงมหาภูตรูป ที่ใดมีสี มีเสียง มีกลิ่น คือ มหาภูตรูป ที่นั่นก็จะมีสีปรากฏให้เห็นได้ สิ่งที่ถูกเห็นก็เพราะมีปัจจัยให้เห็น จึงมีรูปร่างแตกต่างกัน ก่อนเห็นจะดับก็ติดข้องแล้ว...ถ้าฟังไม่เข้าใจจะมีขณะที่ติดข้องน้อยลงไหม? ไม่ว่าจะเป็นอย่างไร เป็นอภิธรรมไหม? เพราะสิ่งที่มีจริงเป็นธรรม เป็นอภิธรรม

ตอบ :

ในหลักฐานมีบาร์มื่ออย่างกลาง อย่างสูง



วันที่ ๒๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ หลังรับประทานอาหารเช้า เดินทางไปชมอุทยานพรรณไม้บนยอดเขา Ham Rong และตลาดซาปา ตอนบ่าย เดินทางไปนั่งกระเช้าขึ้นชมยอดเขา Fansipan ที่มีความสูงเหนือระดับน้ำทะเล ๓,๔๔๐ เมตร



ถาม :

ท่านอาจารย์ :

Sarah :

พูดถึงบารมี ๑๐ คิดว่ามีบารมีเพียง ๗ ในพระสูตร?

อ่านพระไตรปิฎกหรือเปล่า? อ่านเรื่องบารมี ๓๐ หรือเปล่าคะ จาก ๑๐ เป็น ๓๐!!

ให้อ่านในอรรถกถาด้วย เพราะถ้าอ่านแต่พระไตรปิฎก คิดว่าถ้ามาถามเรื่องวิถิจิตแล้วจะทำให้รู้เรื่องของวิถิจิต เป็นการศึกษาที่ผิด เพราะการศึกษาแล้วไปดูจำนวน แล้วสงสัยว่าทำไม ๆ ๆ ๆ เป็น ๗ วิถี ทำไมเป็น ๑๐ วิถี ทำไมไม่เป็น ๕ วิถี?? การศึกษาแบบนี้เป็นการศึกษาแบบวิชาการ ศึกษาตามหนังสือ...ไม่ได้ช่วยให้เข้าใจสภาพธรรมตามความเป็นจริงที่กำลังปรากฏในขณะนี้!! อ่านพระไตรปิฎก อาจจะจบด้วยความไม่เข้าใจอะไรเลยก็ได้ เพราะเป็นการศึกษาด้วยความเป็นตัวตน ไม่สามารถละคลายความเป็นตัวตนได้เลย...จุดประสงค์ของการศึกษาก็เพื่อให้เข้าใจสภาพธรรมในขณะนี้ มีอะไรปรากฏ และเป็นอนัตตาอย่างไร...

ท่านอาจารย์ :

นับถืออรรถกถาจารย์หรือเปล่า? เพราะว่าอรรถกถา ก็ทำให้เข้าใจความจริงได้ "คำใดจริง เป็นคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า"



Sarah :

พระมหาภิณายะแสดงธรรม ท่านบอกว่าท่านไม่ได้แสดงเอง แต่เป็นคำของพระพุทธองค์ ไม่ว่าใครจะพูด พูดคำจริงก็เป็นพุทธวจน ทั้งนั้น พุทธวจน เห็นเดี๋ยวนี้มีจริงก็เป็นพุทธวจน เพราะถ้าไม่ฟังพระธรรม ก็เป็นเราเห็น เราได้ยิน ตลอด ไม่เข้าใจว่าเห็นเป็นธรรม และเมื่อกล่าวถึงสิ่งที่อาจารย์พูด ท่านก็พูดจากคำของพระพุทธเจ้า เป็นพุทธวจน เพราะฉะนั้น สิ่งที่จริง สิ่งที่ถูก คำจริง เป็นพุทธวจน ทั้งหมด



ถาม :

พูดถึงปัจจัยที่ทำให้คนมาแต่งงานกัน มีอะไรเป็นปัจจัยให้มาเป็นพ่อแม่ลูกกัน?...เป็นผลของกรรมอย่างไร? อยากให้อยู่กันจนวันตาย แต่ก็อยู่ด้วยกันไม่ได้ เป็นเพราะกรรม หรือเป็นเพราะผลของกรรม ในชาติก่อน ๆ หรือไม่? เหตุผลทำไมคนต้องหย่ากัน?

Jon :

ต้องพูดเรื่องกรรมมากเลย พระพุทธองค์พูดซ้ำ ๆ ถึงเรื่องการกรรม และผลของกรรม ไม่ว่าจะเป็นกรรมในอดีตแล้วให้ผลในอนาคต นี่เป็นการตอบคำถามหรือยัง? แต่ปัจจัยเป็นเรื่องที่รู้ยากมาก มีปัจจัยมากมายที่เกิดร่วมกัน เราเกิดมาเพราะผลของกรรมก็จริง แต่ก็มีผลของกุศลที่เกิดมาเป็นมนุษย์ และก็มีจิต ผลของกรรมทำให้เกิดเป็นหญิง เป็นชาย ด้วย ซึ่งในโลกอื่นเรื่องเพศอาจไม่สำคัญ...แต่สำคัญ

ในภุมินี อุปนิสัยก็ต่าง ๆ แม้ในครอบครัวเดียวกันก็ต่างกันตาม การสะสม แต่ละคนก็มีลักษณะของตัวเองตั้งแต่เกิด แม้กระทั่ง ฝาแฝดก็ยังต่างกัน...

Sarah :

เราอยู่ในสังคมที่ต่างกัน บางคนก็แต่งงาน บางคนก็เป็นโสด พระ พุทธองค์ทรงสอนว่า จะคนรวยหรือคนจน คำสอนก็สำหรับทุกคน ทรงแนะนำให้อบรมเจริญกุศลทุกประการ ถึงแม้ว่าจะเกิดมาเป็น อย่างไรก็ตาม เช่น มีความเอื้อเฟื้อมากขึ้น เมตตามากขึ้นในชีวิต ประจำวัน ถ้าเข้าใจว่าเป็นธรรมไม่ใช่เราที่เมตตา จะทำให้มีเข้าใจ เห็นใจ ให้อภัยผู้อื่นได้ง่ายขึ้นด้วยความเข้าใจ...



ไม่ใช่ว่าฟังธรรมแล้วจะทำให้ชีวิตง่ายขึ้น แต่ฟังให้เข้าใจ...เรามี ปัญหามากมาย บางทีเราก็ตะไร เพราะว่าเราสะสมโลภะ โทสะ โมหะ มากมาย ชีวิตก็เลยยาก ไม่ใช่ฟังธรรมแล้วจะบอกให้เรา ทำอย่างไร!! ไม่ว่าจะมีลูกกี่คน พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้ทำอะไร ไม่มีในคำสอน เพราะว่าปรมาตมธรรม ไม่มีการแต่งงาน ไม่มีลูก ไม่มี

ใครทั้งนั้น!!! มีแต่สภาพธรรมที่เกิดเพราะเหตุปัจจัย ในโลกของ
ปรมาตม "เห็น" เห็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นแล้วก็ดับไปทันที ความติด
ข้องก็เกิดขึ้นทันที ไม่ว่าจะมียูก ๑ คน หรือหลายคน ...แต่ความ
เข้าใจสภาพธรรมที่กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้เพิ่มขึ้น ๆ ๆ จะทำให้ความ
ติดข้องละลาย ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตไม่ใช่เพราะลูก ไม่ใช่เพราะ
ใคร แต่เพราะความไม่รู้ ความไม่เข้าใจในสภาพธรรมตามความเป็น
จริง!!!

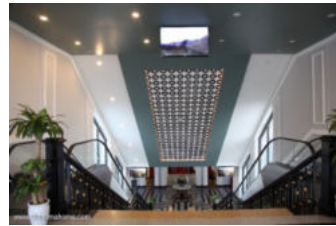
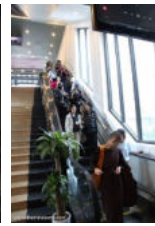


ท่านอาจารย์ :

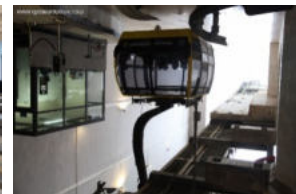
คิดตามครอบครัวของคุณ แต่จริง ๆ แล้ว มีครอบครัวมากไหม? ทั้ง
โลกเป็น Family ไม่ใช่ครอบครัวคุณคนเดียว...ปัญหาคือปัญหา ถ้า
ไม่เข้าใจว่าเดี๋ยวนี้เป็น "ความคิด" ก็ไม่สามารถหยุดความคิดได้ ถ้า
ไม่ได้เห็น ไม่ได้ยิน แล้วจะมีความคิดได้อย่างไร? ความคิดนี้ทำให้
คิดถึงครอบครัว เป็นความคิดทั้งนั้น!! ปัญหาทั้งหมดจะแก้ไม่ได้เลย
ถ้าไม่เข้าใจความจริงของสิ่งที่ปรากฏเดี๋ยวนี้!! แค่เห็นขณะเดียว ก็
นำไปสู่เรื่องราวมากมาย เป็นเรื่องของ "ความคิด" จุดสำคัญคือ
ความที่สติเกิดระลึกร ระลึกรได้ขณะหนึ่ง ปัญหาก็จะละลาย และจะ
รู้ว่าสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา คือ ความไม่รู้ทำให้มีปัญหา



- ถาม : ในโลกนี้มีคนตั้งหลายล้านคน ทำไมคนที่ตายไปแล้ว ต้องเกิดมาใหม่จึงไม่เท่ากัน จำนวนคนเพิ่มขึ้น ๆ ตลอด?
- Sarah : แล้วไม่สนใจโลกอื่น ๆ หรือ? โลกเดิมมีคนหนึ่งล้านคน แล้วมีเพิ่มมาเป็น ๘ ล้านคนได้อย่างไร...ให้คิดถึงสัตว์อีกมากมายที่จะไปเกิดเป็นคน แล้วคนอีกมากมายที่ไปเกิดเป็นสัตว์...
- Jon : ในพระไตรปิฎก แสดงถึงบางจุดก็ไม่มีคนในโลกนี้เลย แล้วโลกก็เริ่มต้นใหม่



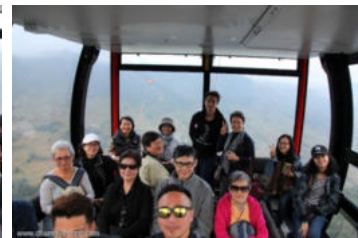
- Nina : ปัญหา ก็คือ การรู้ว่ามีปัญหากับไม่มีปัญหา คำสอนทำให้เห็นความแตกต่างอย่างโน้นอย่างนี้ ประมัตถธรรมจะทำให้เห็นความจริงมากขึ้น เพียงเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส...คิดนึก ก็มีแต่จิต เจตสิก รูป เข้าใจอย่างนี้จะทำให้แก้ปัญญา และความมีตัวตนก็จะลดลง...ดีใจมากที่อาจารย์สอนให้รู้ว่า มีแต่การสะสมในโลกนี้ ไม่มีอะไรนอกจากเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น...และคิดนึก ตลอดเวลาเราอยู่กับการเห็น ได้ยิน และโลภะ จิต เจตสิกเท่านั้น...ขณะอื่นที่เกิด เหตุการณ์ต่าง ๆ ความวิตกกังวล ทั้งหมดเกิดเพราะเหตุปัจจัย อันนี้ เป็นความเข้าใจขั้นปริยัติว่า "ไม่มีตัวตน" และต้องใช้เวลาานาน กว่า จะเข้าใจจริง ๆ โดยการประจักษ์แจ้ง ความเข้าใจขั้นปริยัติ จะนำไปสู่ความเข้าใจขั้นปฏิบัติได้



- ถาม : ถ้าเราไม่เข้าใจว่าเป็นธรรม ก็เป็นแต่ความคิด เราคิดว่าปัญหาเป็นกรอบคร่าวของเรา อันนั้นไม่ถูกใช่ไหม?

Sarah :

ทั้งหมดเป็นความคิดที่กังวล ขณะที่คิดและกังวลใจเรื่องลูก เรื่องแม่ เป็นอยู่ในจินตนาการไม่ใช่ของจริง ที่คิดอย่างนั้นเพราะติดข้อง... ขณะต่อไปหรือหลังจากนั้นอาจจะพิจารณาถึงเรื่องเห็น ได้ยิน ถ้าพิจารณาถูกต้องก็จะไม่กังวลใจ (โยนิโสมนสิการ) คิดด้วยความเข้าใจ ก็คลายปัญหาไป พระพุทธเจ้าสอนว่า ชีวิตมีอยู่เพียงชั่วขณะหนึ่ง ขณะที่ปรากฏแล้วก็หมดไป ทรงอุปมาเหมือนล้อเกวียนที่หมุนไป ๆ มีเพียงจุดเดียวเท่านั้นที่กระทบกับพื้น...ชีวิตก็เพียงชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น ถ้าไม่มีคิด ไม่มีความติดข้อง ชีวิตก็ไม่มีปัญหา "เห็น" ไม่เที่ยงเลย เกิดแล้วก็ดับไป เช่นเดียวกับปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ไม่เที่ยง...ปัญหาที่มีเมื่อวาน วันนี้ไม่มีแล้ว ไม่มีอะไรเที่ยงเลย ไม่มีปัญหาก็ไม่มีข้อกังวล เข้าใจว่าทุกอย่างในชีวิตเป็นเพียงสภาพธรรม ไม่มีใครบังคับบัญชาได้...จะแก้ปัญหาก็ได้



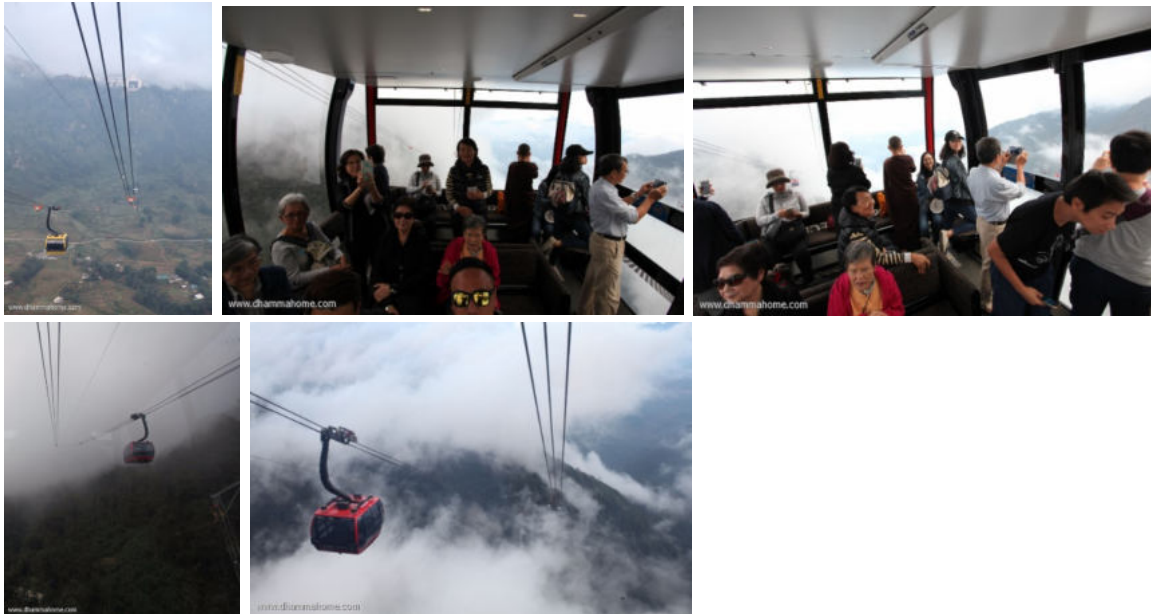
ถาม :

เรื่องมโนกรรม

Sarah :

เมื่ออ่านพระสูตรแล้วต้องพิจารณาอย่างละเอียด เช่น พุดถึงตัวอย่างที่ว่ามีความเห็นผิดอย่างแรงว่ากรรมไม่ให้ผล น่าสนใจว่ากรรมให้ผลอย่างไร?...มีความเห็นผิดแต่ไม่ได้ล่วงออกมาทางกาย ทางวาจา ก็ไม่ได้ทำอะไรผิด...กรรมเป็นเจตนา เช่น ตั้งใจจะขโมยของคนอื่น อันนี้เป็นเจตนาที่จะทำ เป็นโทษกับผู้อื่น เอาของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วขโมยตามที่ได้คิดไว้ก็เป็นกรรมที่ต้องรับผล และเป็นมโนกรรมด้วยเพราะคิดไว้แล้วก็ทำตามที่ได้คิด...ขณะที่ถูกลงโทษ

จิตเกิด ต่างกับขณะที่กุศลจิตเกิด เจตนาเกิดกับจิตทุกดวง
มโนกรรมไม่ได้นำผลมาให้...เห็นแล้วติดข้องเป็นมโนกรรม แต่ไม่ได้
ล่วงออกมาทางกาย วาจา ใจ ไม่มากพอที่จะทำให้เกิดผลของกรรม
แต่เป็นมโนกรรม ข้อสำคัญคือ ถ้าสะสมอกุศลมากขึ้น ๆ ก็สามารถ
ทำให้ล่วงออกมาทางกายวาจาได้ในวันหนึ่ง "ความเห็นผิด อันตราย
มาก เพราะจะนำมาสู่การปฏิบัติที่ผิด"



Vincent :

พูดถึงชะตากรรม เป็นความเห็นผิดหรือเปล่า? พระพุทธเจ้าองค์
ต่อไปจะมาเมื่อไหร่?

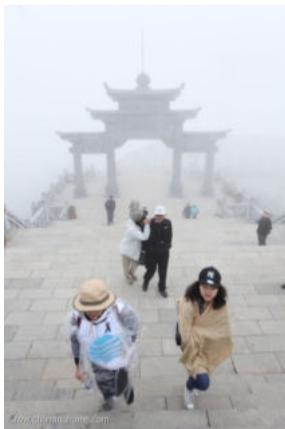
Jon :

ขณะนี้เกิดขึ้นเพราะเหตุปัจจัย แต่ว่ามีปัจจัยมากมายที่ทำให้
เหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น จิตที่เกิดขึ้นนี้เป็นปัจจัยให้จิตขณะต่อไป
เกิด และไม่สามารถพูดได้ว่าขณะต่อไปจะเป็นอะไร ไม่มีทางที่จะรู้
ว่าจิตต่อไปจะเกิดที่ทวารไหน!! ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ไม่มี
อะไรที่ถูกกำหนดไว้เลย...แต่เป็นความจริงที่พระองค์สามารถรู้อดีต
และอนาคต ไม่เหมือนกับเราได้ถูกกำหนดไว้ก่อน ไม่ใช่ว่าพระองค์
กำหนดไว้ (ท่านรู้ด้วยพระปัญญา) ไม่ใช่ว่ามีความคิดกำหนดไว้
ก่อน เพราะฉะนั้น การเข้าใจปัจจัยก็จะรู้ว่าไม่มีอะไร ไม่มีใครจะ
กำหนดอะไรได้เลย



Sarah :

ท่านที่ตัดตัวเองออกจากสังคม เช่น พระมหากัสสปะ ท่านถือธุดงค์ อยู่ป่า เพราะท่านมีอัธยาศัยที่จะอยู่ป่า ท่านเข้าใจ แต่พระรูปอื่น ๆ ท่านก็อยู่วัด ทำกิจการงาน มีชีวิตต่างกันระหว่างพระอานนท์กับ พระมหากัสสปะ พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงแนะนำให้พระไปอยู่ป่า แต่สอนให้ทุกคนเข้าใจความจริง ไม่ว่าจะสะสมมาอย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะ เป็นภิกษุหรือไม่ สิ่งสำคัญที่สุดก็คือความเข้าใจขณะนี้...การที่ เข้าใจว่ามีวิธีอื่นที่ดีกว่านี้ เช่น การปฏิบัติ การเพ่งจ้อง แยกตัวออกไปอยู่คนเดียว แทนที่จะเข้าใจสภาพธรรมที่กำลังปรากฏด้วยความ เป็นอนัตตา ก็มีตัวตนที่จะไปทำ...



Jon :

พระพุทธเจ้าท่านนั่งสมาธิก่อนที่จะตรัสรู้ ท่านนั่งบำเพ็ญเพียร ท่าน บำเพ็ญทุกรกิริยา...แต่เมื่อท่านตรัสรู้แล้วท่านก็หยุด เราอาจจะ ค้นเคยกับเรื่องราวที่บำเพ็ญทุกรกิริยาแล้วหยุด เพราะรู้ว่าไม่ใช่ หนทางและเมื่อท่านไปจากปัญจวัคคีย์แล้วกลับมาเพื่อโปรด ท่าน ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ตอนแรกก็คิดจะไม่ต้อนรับเพราะเข้าใจพระองค์ ผิด แต่ว่าจริง ๆ แล้วก็ตรงกันข้าม...

Sarah :

ท่านกล่าวว่า การบำเพ็ญทุกรกิริยาเป็นความเห็นผิด ไม่ได้บอกให้ ใครไปทำตาม แต่คนคิดไปเองว่าต้องทำอย่างนี้จึงจะตรัสรู้

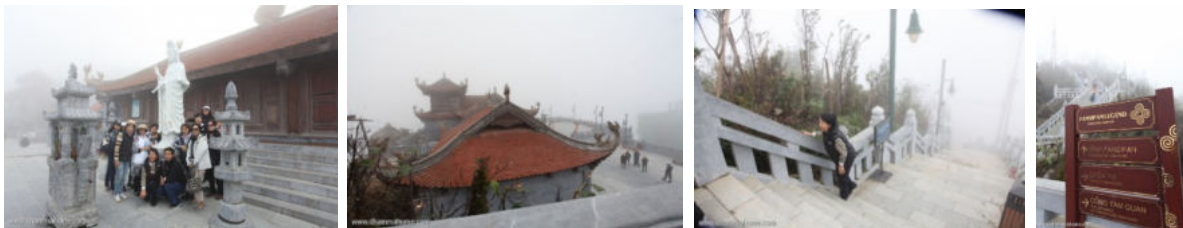


คำถามใหม่ :

เล่าเรื่องเกี่ยวกับการเสียชีวิตของพี่ชายที่อยู่ฝรั่งเศส ทำไมมาตายตอนอายุ ๔๐ ปี แทนที่จะเป็น ๘๐ ปี? จะไปหาพี่ชายได้อย่างไร? ตายแล้วทำไมต้องเกิด! ความสุขที่แท้จริงคืออะไร?

Jon :

ชีวิตคือขณะนี้ ขณะแรกในชีวิตนี้เกิดมาจากจิตในชาติก่อน การเกิดมาในชาตินี้ก็เป็นผลของกรรมที่ทำไว้ และก่อนจะตายในชาตินี้ก็เป็นผลของกรรมเช่นกัน...พระองค์ได้ทรงอธิบายว่า เราเกิดมาเพราะผลของกรรมที่ได้กระทำแล้ว ขณะที่เห็น ได้ยิน ได้ชิม ได้ดม ก็เป็นผลของกรรมเช่นกัน ไม่ว่าจะเกิดมารวย จน สวย ไม่สวย แข็งแรง ไม่แข็งแรง ก็เป็นผลของกรรมเช่นกัน นี่คือการสอนของพระองค์...เรายังไม่ได้เห็นด้วยตัวเอง เมื่อเช้าเราพูดถึงสิ่งที่จริงและสิ่งที่ไม่จริง อะไรจริงอะไรไม่จริง พระพุทธเจ้าแสดงว่าอะไรจริงในชีวิต แต่เรายังไม่เห็นตามความเป็นจริงที่พระองค์แสดง เพราะเราสะสมวิชามามาก แม้จะชี้ให้เห็นอย่างนี้ ก็รู้ยาก!!!



ผู้กล้าแห่งยุคที่ชักชวนกันเดิน (โดยให้เหตุผลว่าเป็นการออกกำลังกาย) ขึ้นบันไดสูงชันจำนวนถึง ๖๐๐ ขั้น เพื่อชมยอดเขา Fansipan ซึ่งเมื่อขึ้นไปถึงแล้ว กลับมองไม่เห็นอะไร นอกจากหมอกขาวหนาที่บดบังเหมือนกับที่อยู่ข้างล่างนั่นแล ต่างกันตรงไหน? แต่แม้กระนั้น...ขณะที่เดินขึ้นบันได มีเชิงปรากฏบ้างไหม? มีสภาพธรรมอะไรปรากฏบ้าง? แก่ปัญญาที่ได้อบรมแล้ว? มี

ก็มี ไม่มีก็ไม่มี หรืออยากให้มี? หรือ "คิด" ด้วยความรักตนว่ามี? พันไหม? ใครพัน? ถ้าไม่เป็นผู้ศึกษาเข้าใจธรรมที่ถูกต้อง ทั้งหมดล้วน "เป็นเรา" ไม่มีเลยสักขณะเดียว ที่เข้าใจว่า "เป็นธรรม" ไม่ใช่เรา!!! "เห็น" ความแตกต่างของปัญญา ความเข้าใจที่ถูกต้อง นี่ไหม? ถ้าเห็น "เห็น" ด้วยอะไร?)



เพราะฉะนั้นชีวิตจึงมีแต่ความเศร้าโศก ไม่ยุติธรรม เพราะเรายังไม่ได้เข้าใจสภาพธรรมตามความเป็นจริง...การได้ฟังธรรมและพิจารณาทำให้มีโอกาสที่จะเข้าใจว่าอะไรจริง ทำให้มีศรัทธาเพิ่มขึ้น ทำให้ได้ศึกษาคำสอนมากขึ้น เพื่อจะได้เข้าใจตามความเป็นจริง ซึ่งต้องใช้เวลานานที่จะเข้าใจ...โอกาสที่จะได้ฟังธรรมนั้นน้อยมาก เราต้องฟังบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ อบรมเจริญปัญญาจนสามารถเข้าใจได้...เราก็จะรู้ว่ายังมีชีวิตในโลกอื่น ๆ หลังความตาย ไม่ใช่มีแต่ในโลกนี้ ชีวิตในโลกอื่น ๆ ก็เช่นกัน จึงบอกไม่ได้ว่าคนที่เรารักจะไปเกิดที่ไหน เมื่อไหร่ ชีวิตแต่ละชีวิตก็ต้องได้รับผลของกรรมที่ได้กระทำไว้แล้ว...เราควรมีศรัทธาที่จะฟังความจริงตามคำสอนของพระพุทธเจ้า เกิดมาเป็นคนใหม่ก็มีครอบครัวใหม่ เพื่อนใหม่ ถ้าคนที่เรารักไปเกิดใหม่เขาก็มีครอบครัวใหม่ สัมหมตว่าเคยเป็นใคร จึงยากที่จะรู้ว่าเกิดเป็นใคร ที่ไหน!!!

Sarah :

ความสุขมี ๒ อย่าง ขณะที่พอใจในสิ่งที่ได้รับ สภาพธรรมในขณะนั้นไม่มีปัญหาอะไร...นั่นไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป ความรู้สึกเป็นสุขไม่เที่ยง เพราะไม่มีอะไรเที่ยงในชีวิตจริง ๆ แล้ว ไม่มีอะไรที่เป็นสุข เพราะไม่เที่ยง...คนส่วนใหญ่ที่เกิด

มาไม่ว่าจะมีชีวิตที่สั้นหรือยาวก็อยากให้ตัวเองเป็นสุข ซึ่งไม่มีประโยชน์อะไรเลย...



ความสุขที่แท้จริง คือ เข้าใจความจริงว่าแต่ละขณะ เป็นธรรมอย่างหนึ่งในชีวิต!! การรู้ความจริงทุกอย่างไม่เพียงเกิดขึ้นแล้วก็ดับไป เช่น ฉันคิดว่าอยู่กับคนอื่นมากมาย แต่จริง ๆ แล้วก็มีแค่เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส กระแทบเย็น ร้อน อ่อน แข็ง ตึงไหว เดียวนี้เหมือนล้อมรอบด้วยเพื่อนฝูง แต่จริง ๆ แล้ว อยู่คนเดียวกับความคิด เห็นก็คิด ได้ยินก็คิด พระพุทธเจ้าทรงสอนว่าการพลัดพรากจากคนที่รักก็เป็นทุกข์ เหมือนลมพัดผ่าน ปลอ่ยให้ต้นไม้พัดผ่านความเศร้าไป พี่ชายที่ตายไปแล้วคงไม่อยากให้เราเศร้าเสียใจ...การอบรมเจริญปัญญาจนเข้าใจจะช่วยละลายความเศร้าให้หมดไป





Nina :

ได้คุยเกี่ยวกับผู้คนที่ว่า เมื่อสูญเสียคนที่รักก็รู้สึกเป็นทุกข์มาก พอพูดถึงความเศร้าก็ร้องไห้...Sarah ก็เตือนว่าเป็นเพียงเห็น เพียงได้ยิน จริง ๆ แล้ว ดีมากเลยที่ให้เห็นว่าเป็นเพียงปรมัตถ์ เป็นเพียงคิด คิดถึงตนเองตลอดเวลา เตือนให้รู้ว่าปรมัตถ์เป็นความจริงที่ควรเข้าใจให้มากขึ้น เพราะเป็นวิธีเดียวที่จะให้เข้าใจได้ตามการสะสม



ท่านอาจารย์ :

ถ้าเราไม่เข้าใจแต่ละอย่าง แต่ละขณะ เป็นไปไม่ได้เลยที่จะไม่มีปัญหา คำพูดเพราะ ๆ อาจจะทำให้ความเศร้าลดลง แต่ความจริงทุกอย่างของชีวิตต้องมีปัญหา เราพูดถึงชีวิตในแง่ต่าง ๆ แล้วชีวิตในขณะปัจจุบันคืออะไร? ซึ่งขณะที่รู้แต่ละขณะ จากที่รู้ทั้งหมด ตั้งแต่ขณะแรกไปจนตลอดชีวิต ขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัย...แต่ถ้ายังไม่เข้าใจ เพราะอวิชชาทำให้ติดข้องว่าเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด เราได้ยินว่าทุกอย่างเกิดขึ้นต้องดับไปทันที และหลังจากนั้นเป็นอะไร ไม่มีอะไรเกิดขึ้น แต่ว่าสิ่งที่ดับไปก็เป็นปัจจัยให้จิตขณะต่อไปเกิดขึ้น ขณะเดี๋ยวนี้นี้ แม้แต่เห็น ได้ยิน เราจะเปลี่ยนเป็นเพื่อนของเรา เป็นเรา เป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด ไม่มีใครสามารถหยุดยั้งไม่ให้สภาพธรรม

เกิดขึ้นโดยเหตุปัจจัยได้ ด้วยความติดข้อง ธรรมไม่ใช่เข้าใจง่ายแม้กำลังปรากฏเดี๋ยวนี้...นอกจากจะสะสมความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ไม่เช่นนั้น ขณะนี้ก็เป็นขณะที่ติดข้องซ้ำแล้วซ้ำอีก ๆ ๆ ไม่ใช่เพียงคำสอนจะทำให้หมดปัญหาได้ แต่ต้องเป็นความเข้าใจ ขณะที่ติดข้องก็ไม่ใช่ขณะที่เห็น แต่หลังจากเห็นแล้วใครจะรู้ได้ว่ามีความติดข้องทุก ๆ ทวาร นั่นก็ทำให้เกิดเป็นความเศร้าได้ คิดหรือว่าเราจะมีชีวิตที่ยืนยาวตลอด แต่ชีวิตก็คือชีวิตที่เกิดขึ้นแล้วดับไป ขณะที่ติดข้องมีวิชามากมาย แม้ได้ยินขณะนี้ก็มีคิดนึกตลอดเวลา...



ท่านอาจารย์ :

เมื่อเข้าใจพระธรรมมากขึ้นก็จะเข้าใจว่าไม่มีใคร ไม่ว่าชีวิตนี้หรือชีวิตต่อ ๆ ไป สภาพธรรมของความเศร้าโศกทั้งกับนี้และกับอื่น ๆ เป็นอย่างไร ขณะที่สำคัญที่สุดก็คือ ความเข้าใจสิ่งที่กำลังปรากฏตามความจริง... แต่ฟังแค่เห็นเกิดเพราะเหตุปัจจัยยังไม่พอ นั่นเป็นเหตุให้พระองค์ทรงแสดงธรรมถึง ๔๕ พรรษา เพื่อให้ทุกคนเข้าใจตามความจริง ว่ามีธรรมที่เกิดแล้วดับไปทันที เพียงฟังพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นยังไม่พอ อันนี้เป็นความเข้าใจขั้นปริยัติ ไม่ใช่ขณะที่ประจักษ์ลักษณะสภาพธรรมที่เกิดปรากฏแล้วดับไปจริง ๆ เมื่อฟังธรรมมากขึ้นก็จะเห็นปัญญาของปุถุชนกับปัญญาของพระพุทธเจ้านั้นห่างไกลกันแค่ไหน แทนที่จะไปทำให้มีความติดข้องน้อยลงไม่อย่างนั้นก็จะเป็นไปตามที่อาจารย์บอกให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้เป็น "นายที่ยิ่งใหญ่" แทนที่จะเข้าใจว่า ธรรมก็คือขณะนี้ นี่เป็นสิ่งที่ควรเข้าใจ... "เห็น" แต่ยังไม่รู้ "ลักษณะของเห็น" ไม่มีใครบังคับไม่ให้เห็นเกิดขึ้นได้ ขึ้นอยู่กับความเข้าใจ ที่ละเอียด ละน้อย จากสิ่งที่ได้เคยได้ยินได้ฟัง โลภะเป็นนายที่ยิ่งใหญ่ ไม่ว่าจะเคลื่อนไหวทำอะไร...



กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

